EIROPAS
KOMISIJA

Strasbūrā, 25.11.2025.
COM(2025) 957 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par eurozonas ekonomikas politiku

{SWD(2025) 957 final}

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par eurozonas ekonomikas politiku

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 136. pantu saistībā ar 121. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97[1], un jo īpaši tās 3. panta 3. punkta a) apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību[2], un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku ir makroekonomiskās koordinācijas ikgadējā cikla neatņemama sastāvdaļa. Tajā sniegti norādījumi eurozonas dalībvalstīm, kas pielāgoti konkrētiem izaicinājumiem, ar kuriem saskaras ekonomiskā un monetārā savienība.

(2) Šis ieteikums ir instruments, kas palīdz definēt Eurogrupas politikas programmu un sekmēt politikas diskusijas par kopīgu interešu jautājumiem, sniedzot atbalstu Savienības un valstu politikas saskaņotības un konverģences veicināšanai. Nodrošinot kopīgu izpratni par galvenajām politikas prioritātēm, tas veicina efektīvāku politikas koordināciju, stiprina noturību un uzlabo eurozonas spēju reaģēt uz ārējiem satricinājumiem, izmantojot ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes iespējas, aizsargājot stabilitāti un palīdzot pārkārtoties uz dekarbonizētu un digitālu ekonomiku.

(3) Eurozona saskaras ar globālo vidi, kas ir nenoteiktāka nekā jebkad agrāk pēdējo desmit gadu laikā. Ģeopolitiskā spriedze, jo īpaši notiekošais Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, kas ietekmē ES austrumu pierobežas reģionus, un sadrumstalotākas, daudzpolārākas pasaules kārtības rašanās pārveido tirdzniecības un finanšu modeļus. Galveno partneru izmantotās vienpusējās pieejas, jo īpaši tirdzniecības jomā, ir izraisījušas apjukumu tirgū un radījušas jautājumus par ilglaicīgu starptautisko sistēmu uzticamību. No vienas puses, šīs norises ir ārēji satricinājumi, kas noved pie

[1] OV L 1263, 30.4.2024., 1. lpp.
[2] OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

traucējumiem globālajās piegādes ķēdēs un rada svārstīgumu tirdzniecībā, kapitāla plūsmās un enerģijas tirgos. No otras puses, ar tām tiek izcelta ekonomiskās drošības un stratēģiskās autonomijas kā ekonomikas noturības komponentu nozīme un uzsvērta nepieciešamība steidzami investēt kritiski svarīgās spējās un apritīgumā. Ņemot vērā iepriekš minēto, Konkurētspējas kompass[3], kas ir Eiropas Komisijas stratēģiska iniciatīva, nodrošina vērtīgu satvaru gan izaicinājumu, gan iespēju novērtēšanai. Nosakot trīs prioritārās jomas – inovācijas plaisas novēršana, ekonomikas dekarbonizācija un stratēģiskās atkarības mazināšana –, tajā norādīts, kurās jomās Savienībai un eurozonai ir jākoncentrē centieni, lai nodrošinātu uzplauksmi strauji mainīgajā pasaulē. Lai izmantotu jaunās iespējas, būtiska nozīme ir uz nākotni vērstai politikai, ciešākai koordinācijai starp dalībvalstīm un atjaunotam uzsvaram uz inovāciju. Novēršot strukturālo neaizsargātību un padziļinot vienoto tirgu, vienlaikus stiprinot drošību un autonomiju, Savienība un eurozona var pārvērst ārējo spiedienu par ilgtermiņa noturības un globālās ietekmes virzītājspēku.

(4) Eurozonas ekonomika aizvien ir noturīga. Gada pirmajos deviņos mēnešos ekonomikas izaugsme pārsniedza gaidīto. Šie rezultāti, kas bija labāki nekā gaidīts, sākotnēji bija saistīti ar eksporta pieaugumu pirms paredzamās tarifu paaugstināšanas, un investīcijas iekārtās un nemateriālajos aktīvos arī bija lielākas nekā gaidīts. Paredzams, ka eurozona kā viena no pasaules atvērtākajām lielajām ekonomikām izjutīs spriedzi, ko rada pieaugošie globālās tirdzniecības ierobežojumi un saspīlējumi. Tādējādi iekšzemes pieprasījums ir un, gaidāms, arī turpmāk būs galvenais izaugsmes virzītājspēks, un tā pamatā ir stabils darba tirgus, lielāki reālie ienākumi un kopumā labvēlīgi finansēšanas nosacījumi. Ekonomisko aktivitāti 2026. gadā, iespējams, aizvien ierobežos gausāks ārējais pieprasījums tirdzniecības ierobežojumu un ieilgušās globālās nenoteiktības dēļ. Kopumā paredzams, ka reālais IKP eurozonā pieaugs par 1,2 % 2025. gadā un par 1,2 % 2026. gadā. Izaugsmes perspektīva joprojām ir pakļauta lielai nenoteiktībai, un tajā dominē lejupvērsti riski.

(5) Inflācija eurozonā turpina palēnināties. Kopš 2025. gada pavasara inflācija ir svārstījusies aptuveni tādā līmenī, kas kopumā ir saskanīgs ar cenu stabilitāti. Kopējā (SPCI) inflācija 2025. gada oktobrī bija 2,1 %, savukārt pamatinflācija (izņemot pārtiku un enerģiju) saglabājas augstāka, proti, 2,4 %. Gaidāms, ka pamatā esošo cenu spiedienu turpinās ierobežot nesenais euro kursa kāpums, kas pastiprinās konkurenci importa jomā un palēnināsalgu pieaugumu. Lai gan eurozonas inflācija pēdējā laikā ir bijusi pietuvināta Eiropas Centrālās bankas (ECB) cenu stabilitātes definīcijai, dažās dalībvalstīs inflācija saglabājas augsta. Šajā kontekstā ECB ir apturējusi atvieglošanas ciklu, ko tā aizsāka 2024. gada jūnijā. No 2024. gada jūnija līdz 2025. gadam noguldījumu iespējas likme kopumā tika samazināta par 200 bāzes punktiem, ierobežojot to līdz 2 %. Tā rezultātā atsauces likmes eurozonā pašlaik ir gandrīz līdzvērtīgas lielākajai daļai dabisko likmju aplēšu. Raugoties nākotnē, Komisija prognozē, ka kopējā inflācija 2025. gadā būs 2,1 % un 2026. gadā – 1,9 %. Inflācijas perspektīvas riski kopumā ir līdzsvaroti, un lielākā daļa ilgāka termiņa inflācijas prognožu turpina būt apmēram 2 % līmenī, tādējādi veicinot inflācijas stabilizēšanos aptuveni mērķrādītāja līmenī. Tas liecina, ka ECB politika ir bijusi uzticama, un tā ir nostiprinājusi gaidas attiecībā uz inflāciju un virzījusi to atpakaļ uz cenu stabilitāti.

(6) Pēdējos gados eurozonas fiskālais stāvoklis kopumā ir būtiski uzlabojies: laikposmā no 2020. līdz 2024. gadam vidējais deficīts samazinājās no 7,0 % līdz 3,1 % no IKP,

[3] COM(2025) 30 final.

savukārt parāda attiecība pret IKP samazinājās par 10,1 procentpunktu, 2024. gadā sasniedzot 88,1 % no IKP. Fiskālā perspektīva turpmākajam laikam liecina par mērenu pasliktināšanos, un paredzams, ka deficīts palielināsies līdz 3,2 % no IKP 2025. gadā un 3,3 % no IKP 2026. gadā, ko veicinās aizsardzības izdevumu palielināšanās, kā arī pastāvīgs procentu izdevumu pieaugums un noteiktu ieņēmumu iztrūkums. Tiek prognozēts, ka parāda attiecība palielināsies līdz 88,8 % no IKP 2025. gadā un līdz 89,8 % no IKP 2026. gadā, atspoguļojot mazāk labvēlīgu izaugsmes un procentu likmju starpību un pastāvīgu primāro deficītu. Paredzams, ka fiskālā nostāja prognozes periodā kopumā saglabāsies neitrāla gan ES, gan eurozonā, lai gan ar ievērojamām atšķirībām starp dalībvalstīm. Fiskālo nostāju veido fiskālā virzība, ko Padome ir ieteikusi saskaņā ar Savienības ekonomikas pārvaldības sistēmu, elastība, kas atļauta saskaņā ar valsts izņēmuma klauzulu, lai atvieglotu pāreju uz lielākiem aizsardzības izdevumiem, kā arī Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) un citu ES fondu ietekme.

(7) Eiropas drošības vides pārveidošana rada nepieciešamību Savienībā pāriet uz ievērojami lielākiem aizsardzības izdevumiem. NATO dalībvalstis ir apņēmušās sasniegt jaunu mērķi, proti, nodrošināt 5 % no IKP ar aizsardzību un drošību saistītiem izdevumiem. Padome ir atbalstījusi šos centienus, saskaņā ar ES fiskālo sistēmu aktivizējot valstu izņēmuma klauzulas 12 eurozonas dalībvalstīm. Komisija un Augstais pārstāvis ir publicējuši Balto grāmatu par Eiropas aizsardzības gatavību 2030[4] kopā ar plānu *ReArm Europe*, kas nodrošina dalībvalstīm finansiālās sviras aizsardzības spēju un infrastruktūras stiprināšanai, tostarp instrumentu "Rīcība Eiropas drošības labā" (*SAFE*)[5], ar kura palīdzību no ES budžeta dalībvalstīm tiks nodrošināti aizdevumi līdz 150 miljardu EUR apmērā, lai atbalstītu investīcijas aizsardzībā. Pēc šī jaunā instrumenta ir bijis liels pieprasījums no dalībvalstu puses, kuras ir paudušas interesi piedalīties un meklējušas atbalstu ārpus pieejamā budžeta. Aizsardzības izdevumi dažādās valstīs joprojām ir nevienmērīgi, un dažkārt tie ir izteikti koncentrēti personāla izmaksās. Pieprasījuma pusē atkarība no ASV piegādātām sistēmām un ilgi izstrādes cikli ierobežo efektivitāti un spēju strauji palielināt ražošanu. Lai kāpinātu ražošanu Eiropā, palielinātu sadarbību starp dalībvalstīm un vairotu Eiropā izstrādāto un ražoto militāro preču īpatsvaru, būs jānovērš esošie ierobežojumi un vēl vairāk jāintegrē aizsardzības tirgus. Šis instruments var radīt īstermiņa līdz vidēja termiņa makroekonomisko stimulu ar nosacījumu, ka iepirkumā tiek maksimāli izmantotas Eiropas rūpniecības spējas, savukārt tā lielais inovācijas potenciāls rada iespēju produktivitātes plašākai ietekmei ilgtermiņā.

(8) Fiskālais stāvoklis eurozonā joprojām ir saspringts, un valdības budžeta deficīts un parāda līmenis vairākās dalībvalstīs aizvien pārsniedz pirmspandēmijas rādītājus, un netiek prognozēts, ka turpmākajos gados tas samazināsies. Tādas fiskālās virzības ievērošanai, ko Padome ieteikusi, lai saglabātu parāda ilgtspēju, būs jāiet roku rokā ar iespēju radīšanu to izdevumu spiediena novēršanai, kas izriet no nepieciešamības uzlabot aizsardzības spējas, stiprināt konkurētspēju un palielināt investīcijas stratēģiskajās prioritātēs, tostarp kritiskajās spējās un infrastruktūrā, kā arī budžeta izmaksās, kas saistītas ar arvien biežākiem notikumiem, kuri attiecas uz klimata pārmaiņām un vides degradāciju un kuru zaudējumi ir privāti apdrošināti tikai

[4] Baltā grāmata par Eiropas aizsardzības gatavību 2030.
[5] COM(2025) 122 final.

ierobežotā apmērā. Šo ievērojamo un konkurējošo izdevumu vajadzību risināšanai būs nepieciešama pakāpeniska publisko izdevumu prioritāšu maiņa, veicot pasākumus, kas paredzēti, lai ierobežotu ar novecošanu saistīto izmaksu pieaugumu, uzlabojot izdevumu programmu kvalitāti un izpētot iespējas papildu ieņēmumu mobilizēšanai. Lai nodrošinātu taisnīgas un efektīvas nodokļu sistēmas, joprojām ir svarīgi samazināt nodokļu iztrūkumu, uzlabojot nodokļu saistību izpildi, tostarp ar digitalizācijas starpniecību, vēršoties pret nodokļu apiešanu un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, kā arī apkarojot agresīvu nodokļu plānošanu. Nodokļu bāzes paplašināšana un pāreja uz nodokļiem, kas mazāk kaitē izaugsmei, paralēli ar darba stimulu palielināšanu un nodokļu stratēģiju saskaņošanu ar plašākiem politikas mērķiem atbalstītu stabilas publiskās finanses un ilgtspējīgu izaugsmi. Izdevumi varētu kļūt daudz efektīvāki un mērķorientētāki uz politikas prioritātēm, ko panāktu, rūpīgi izmantojot izdevumu pārskatīšanu, izmaksu un ieguvumu analīzi un uz sniegumu balstītus budžeta plānošanas instrumentus. Konkrēti, papildu fiskālo telpu varētu nodrošināt plašāka privātās apdrošināšanas pret zaudējumiem, kas saistīti ar klimatu, izmantošana. Kā ES stratēģiskās prioritātes noteikumos par ES kohēzijas politikas vidusposma pārskatīšanu 2025. gadā arī tika izceltas vairākas jomas (aizsardzība un drošība, konkurētspēja un dekarbonizācija, enerģētikas pārkārtošana, cenas ziņā pieejami mājokļi, ar ūdeni saistīti pasākumi un izaicinājumi, ar kuriem saskaras austrumu pierobežas reģioni). Darbības programmu pārplānošana un pieejamo resursu mobilizēšana ļautu veikt papildu investīcijas šajās jomās. Visbeidzot, publisko investīciju efektivitātes uzlabošana, izmantojot pareizu vidēja termiņa un ilgtermiņa plānošanu, efektīvu koordināciju starp politikas jomām un valdības līmeņiem, stingru projektu novērtēšanu un sinerģiju ar privāto finansējumu, veicinātu augstāku ražīgumu un fiskālo ilgtspēju.

(9) Eurozonas darba tirgus joprojām ir stabils, neraugoties uz darbaspēka trūkumu, kas samazinās, bet aizvien ir ievērojams. Bezdarbs ir vēsturiski zemā līmenī, 2025. gada vidū tas bija 5,9 %. Nodarbinātības izaugsme ir palēninājusies, un to turpina veicināt pieaugošā līdzdalība darba tirgū un iekšējās migrācijas plūsmas. Vairākās dalībvalstīs kopš 2021. gada neto migrācija ir bijusi galvenais nodarbinātības izaugsmes veicinātājs. Pārvaldīta likumīga migrācija ir palīdzējusi mazināt darbaspēka trūkumu konkrētās nozarēs un kompensēt demogrāfiskos šķēršļus. Tajā pašā laikā joprojām pastāv ievērojamas atšķirības starp iedzīvotāju grupām. Prognozes 2026. gadam norāda uz to, ka nodarbinātības izaugsme turpinās palēnināties un zemais bezdarba līmenis saglabāsies, bet starp dalībvalstīm un reģioniem pastāvēs atšķirības. Paaugstināti tirdzniecības ierobežojumi un ilgstoša nenoteiktība varētu negatīvi ietekmēt izaugsmi un līdz ar to arī nodarbinātību gan eksporta tarifu, gan globālās nenoteiktības palielināšanās dēļ. Pēc straujas izaugsmes perioda nominālās algas pieaugums palēninās. Atlīdzības uz vienu nodarbināto gada pieaugums eurozonā 2025. gada pirmajā pusē bija 3,9 %, kas ir mazāk nekā vidēji 4,5 % 2024. gadā. Ņemot vērā inflācijas samazināšanos, reālās algas 2025. gada pirmajā pusē palielinājās par 1,7 %, un līdz 2025. gada vidum pirktspēja eurozonā kopumā bija atjaunojusies līdz 2019. gada līmenim. Turpmāk gaidāms, ka vienošanās ceļā noteiktais algu pieaugums pakāpeniski vēl vairāk palēninās.

(10) Darbaspēka un prasmju trūkums apvienojumā ar demogrāfisko spiedienu turpina radīt būtiskus izaicinājumus daudzām Eiropas nozarēm un ekonomikai kopumā. Darba tirgus dinamiku ietekmē arī notiekošā pārkārtošanās uz digitālu (saskaņā ar Digitālās

desmitgades politikas programmu[6]) un dekarbonizētu ekonomiku, kas rada jaunas iespējas, vienlaikus padarot dažas darbvietas un prasmes nevajadzīgas. Lai sagatavotu darba ņēmējus šai pārejai, ir vajadzīgi pastāvīgi centieni prasmju pilnveidē un pārkvalifikācijā, kā arī ciešāka saskaņošana starp darba tirgus politiku, izglītības un apmācības nodrošināšanu un pieprasītajām prasmēm. Turklāt pamatprasmju apguves uzlabošana jau no agrīna vecuma palīdz likt pamatus prasmju attīstīšanai. Lielu reģionālo atšķirību novēršana prasmju un cilvēkkapitāla dotāciju jomā nāks par labu darba ņēmējiem un stiprinās vienoto tirgu. Lai saglabātu konkurētspēju, sagatavotību un tehnoloģisko līderību, būtisks ir arī spēcīgāks uzsvars uz *STEM* (zinātne, tehnoloģija, inženierzinātnes un matemātika) izglītību un apmācību – jomām, kurās trūkst darbaspēka. Ja tiktu stiprināti nodarbinātības stimuli, novirzot nodokļu slogu no darbaspēka, tostarp veicot mērķtiecīgas nodokļu un pabalstu sistēmu reformas, kā arī uzlabojot darba apstākļus noteiktās nozarēs, tiktu atbalstīta līdzdalība un nodarbinātība. Nepietiekami pārstāvētu grupu (tostarp sieviešu, gados jaunu un gados vecāku darba ņēmēju, romu un personu ar invaliditāti) integrācijas veicināšana, kas ir atkarīga no konkrētās valsts konteksta, vēl vairāk stiprinātu darbaspēka piedāvājumu un iekļautību. Jauniešu līdzdalībai darbaspēkā un karjeras centieniem ir būtiska nozīme Savienības ilgtspējīgā uzplauksmē. Tajā pašā laikā sociālās kohēzijas nodrošināšanai būtiski svarīga ir nabadzības samazināšana un atbalsts neaizsargātām mājsaimniecībām, izmantojot pienācīgas un ilgtspējīgas sociālās aizsardzības un iekļaušanas sistēmas, tostarp uzlabojot piekļuvi aprūpes pakalpojumiem un cenas ziņā pieņemamiem un pieejamiem mājokļiem. Kvalitatīvu darbvietu radīšana un pārkārtošanās, kā arī sociālo partneru efektīvas iesaistes nodrošināšana politikas veidošanā un sociālā dialoga stiprināšana aizvien ir būtiska, lai saglabātu eurozonas konkurētspēju un noturību pret strukturālām pārmaiņām. Iniciatīvas prasmju savienības[7] ietvaros un kvalitatīvu darbvietu ceļvedis palīdzēs virzīt šos centienus. [8]

(11) Strukturālo nepilnību novēršanai ir izšķiroša nozīme spēcīgākas un ilgtspējīgākas ekonomikas izaugsmes rosināšanā Savienībā un eurozonā. ES izaugsmes potenciālu kavē produktivitātes pieaugums, kas lielā mērā aprobežojas ar vidēji augsta tehnoloģiskā līmeņa tehnoloģiju ražošanu un mazkvalificētiem pakalpojumiem, savukārt ASV ir vērojama būtiskāka attīstība augsti kvalificētās, inovatīvās nozarēs, piemēram, IT pakalpojumu nozarē. Lai stiprinātu Eiropas spēju ieviest inovācijas un konkurēt pasaules mērogā, ir jāmobilizē visos ES reģionos pieejamie resursi un tās spēcīgā pētniecības bāze jāpārvērš tirgojamās tehnoloģijās un produktos. Tāpēc ir jāveicina lielākas investīcijas pētniecībā un izstrādē un zināšanās, ciešāka saikne starp pētniecību un industriju, kā arī dziļākas inovācijas ekosistēmas un jānodrošina labi attīstītas aprites ekonomikas nozares izaugsme. Šajā nolūkā vienotā patentu sistēma ir svarīgs instruments inovācijas stiprināšanai. Vienlaikus *InvestEU*[9] mobilizē lielus publisko un privāto investīciju apjomus, tostarp inovāciju izstrādē un ieviešanā, un svarīgs instruments resursu novirzīšanai stratēģiskām tehnoloģijām ir Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platforma (*STEP*)[10]. Neraugoties uz nesenajiem uzlabojumiem,

---

6 Digitālās desmitgades politikas programma (DDPP) nodrošina kopīgu, juridiski saistošu pārvaldības satvaru virzībai uz ES digitālo pārveidi līdz 2030. gadam. Tajā ir noteikti kopīgi ES mērķrādītāji un mērķi, kas ir atzīti par būtisku Eiropas konkurētspējas, noturības un tehnoloģiskās suverenitātes veicinātāju.

7 COM(2025) 90 final.

8 COM(2025) 959 final.

9 OV L 107, 26.3.2021., 30. lpp.

10 OV L, 2024/795, 29.2.2024.

ES riska kapitāla ekosistēma joprojām ir sadrumstalota un nepietiekami kapitalizēta, jo īpaši attiecībā uz investīcijām augošos uzņēmumos. Lai izvērstu inovāciju un atbalstītu pētniecību un izstrādi Eiropas līmenī, ir svarīgi arī paplašināt privāto ilgtermiņa riska kapitālu, tostarp panākot progresu virzībā uz uzkrājumu un investīciju savienību un sniedzot pastāvīgu atbalstu ar publiskās rīcībpolitikas starpniecību. Eiropas izaugsmi un konkurētspēju kavē arī strukturāli augstākas enerģijas izmaksas. Lētākas enerģijas rīcības plāna mērķis ir samazināt enerģijas cenas un vēl vairāk ierobežot atkarību no fosilās degvielas. Šajā nolūkā būtiska nozīme ir enerģētikas savienības izveides pabeigšanai, elektrifikācijai, energoefektivitātei, atjaunīgās un tīrās enerģijas paātrinātai izvēršanai, uzlabotai tīkla jaudai, ieskaitot pārrobežu starpsavienotājus un esošo starpsavienotāju efektīvu izmantošanu, viedo tīklu infrastruktūrai un lielākai energosistēmas elastībai.

(12) Labi funkcionējoši preču, darba un finanšu tirgi ir būtiski investīcijām, noturībai un produktivitātei. Lai mobilizētu resursus nozarēm ar augstu produktivitātes izaugsmes potenciālu, ir jānovērš šķēršļi kapitāla pārdalei un darbaspēka pārorientēšanai, tostarp, lai atvieglotu jaunuzņēmumu un augošu uzņēmumu attīstību. Neraugoties uz vienotā tirgus būtisko ieguldījumu Eiropas labklājībā un konverģencē, tas joprojām ir nepilnīgs, jo īpaši pakalpojumu, digitālajā un enerģētikas jomā, iekšējo šķēršļu, regulējuma atšķirību, sarežģītu procedūru un transponēšanas trūkumu dēļ. Komisija 2025. gada maijā nāca klajā ar jaunu vienotā tirgus stratēģiju[11], kas tiks pastiprināta ar gaidāmo vienotā tirgus ceļvedi 2028. gadam, lai samazinātu šķēršļus, novērstu jaunu šķēršļu rašanos un saskaņotu vienoto tirgu ar Eiropas stratēģiskajiem mērķiem. Ne tikai vienotais tirgus, bet arī atbalstošas uzņēmējdarbības vides veicināšana, uzsvaru liekot uz vienkāršošanu, administratīvā sloga samazināšanu un produktivitātes politikas pārvaldības stiprināšanu, izmantojot spēcīgākas valstu produktivitātes padomes, varētu palīdzēt palielināt produktivitāti dalībvalstīs. Turklāt ģeoekonomiskās sadrumstalotības kontekstā ilgtspējīgu izaugsmi un investīcijas varētu veicināt arī spēcīgu tirdzniecības un finansiālo attiecību veicināšana ar līdzīgi domājošiem partneriem. Strukturālās reformas, arī tad, ja tās atbalsta no Savienības fondiem, piemēram, ANM un citiem ES fondiem, palīdz sekmēt dalībvalstu konkurētspēju, likvidējot šķēršļus investīcijām, uzlabojot uzņēmējdarbības vidi un sekmējot ekonomikas stabilitāti.

(13) ES veido apjomīgus uzkrājumus, ar kuriem finansēt investīcijas un savas stratēģiskās prioritātes. Eurozona ir neto kapitāla piegādātāja pārējai pasaulei, jo tās tekošajā kontā pastāvīgi ir ievērojams pārpalikums, savukārt ES iekšienē investīciju vajadzības, tostarp pētniecībā un izstrādē, tīrā enerģijā, klimatadaptācijā un digitālajā infrastruktūrā, aizsardzībā un kosmosā, aizvien ir ievērojamas. Uzkrājumu un investīciju savienības[12] mērķis ir uzlabot iekšzemes uzkrājumu ieplūšanu iekšzemes investīcijās saskaņā ar padziļināta un labi funkcionējoša vienotā tirgus mērķiem. Tās mērķis ir arī sniegt iedzīvotājiem vairāk iespēju veidot savu labklājību, investējot kapitāla tirgos un tādējādi mobilizējot uzkrājumus. Tas nozīmē stiprināt privāto investoru līdzdalību un finanšpratību, mobilizēt Eiropas institucionālo investoru rīcībā esošo lielo aktīvu kopumu un paplašināt finansēšanas iespējas ārpus banku nozares visiem uzņēmumiem, tostarp, lai atbalstītu jaunuzņēmumus un augošus uzņēmumus. Tā arī aicina novērst kapitāla tirgu sadrumstalotību un veicināt pārrobežu apjomradītus

[11] COM(2025) 500 final.
[12] COM(2025) 124 final.

ietaupījumus, izmantojot efektīvāku un saskaņotāku uzraudzību vienotajā tirgū. Šīs programmas pamatā ir pastāvīgs progress gan attiecībā uz kapitāla tirgu savienību, gan banku savienību. Padziļinot kapitāla tirgus, privātie un institucionālie investori, tostarp aroda un privāto pensiju shēmas, varētu iegūt piekļuvi daudzveidīgākām investīciju iespējām, ar kurām veido iedzīvotāju labklājību un novirza līdzekļus Eiropas uzņēmumiem un infrastruktūrai. Tajā pašā laikā banku savienības izveides pabeigšana nodrošinātu integrētāku, stabilāku un efektīvāku finanšu starpniecību dalībvalstīs, mazinot sadrumstalotību un stiprinot finanšu sistēmas noturību. Šīs reformas kopā ļautu eurozonai un visai Savienībai panākt, ka tās apjomīgie uzkrājumi darbojas iekšzemē, pārveidojot šos uzkrājumus par konkurētspējas, inovācijas un drošības virzītājspēku.

(14) Euro ir liela nozīme kā reģionālai valūtai, ko kaimiņvalstu ekonomikas plaši izmanto rēķinu izrakstīšanas nolūkiem, un kā rezerves valūtai, tādējādi kalpojot par makroekonomisku pamatu stabilitātei plašākā Eiropas reģionā. To plaši izmanto arī Eiropas eksportētāji un importētāji darījumos ar pārējo pasauli. Tajā pašā laikā starptautiskajā monetārajā un finanšu sistēmā notiek būtiskas pārmaiņas, ko iezīmē ģeopolitiski satricinājumi, pieaugoša daudzpolaritāte un strauja tehnoloģiskā inovācija. Ekonomiskās un finansiālās savstarpējās atkarības izmantošana par ieroci un ar to saistītie draudi ir izgaismojuši neaizsargātību Savienības un eurozonas stratēģiskajā autonomijā finanšu jomā. Euro plašāka izmantošana starptautiskā mērogā atbalstītu ES stratēģisko autonomiju, samazinātu finansēšanas izmaksas un ierobežotu ar valūtas kursu saistītos riskus uzņēmumiem, lai gan tas paredzētu jaunus pienākumus makrofinansiālās stabilitātes uzturēšanai. Šajā kontekstā digitālā euro izstrāde kopā ar centieniem uzlabot iekšzemes un reģionālo privāto maksājumu risinājumu sadarbspēju palīdzētu stiprināt Eiropas monetāro suverenitāti, tādējādi samazinot atkarību no trešo valstu finanšu infrastruktūrām un uzlabojot Eiropas finanšu un maksājumu sistēmas noturību.

(15) Finanšu nozare aizvien ir noturīga. Eiropas Banku iestādes 2025. gada ES mēroga spriedzes testa rezultāti apstiprināja, ka Eiropas bankas joprojām ir stabilas pat smagas hipotētiskas ekonomikas lejupslīdes apstākļos. Tomēr finanšu stabilitātes riski ir paaugstināti, un neaizsargātība saglabājas. Banku sektora sniegums eurozonā 2025. gada pirmajā pusē joprojām bija spēcīgs, ko veicināja stabilas kapitāla un likviditātes pozīcijas, kā arī pastāvīga pelnītspēja, neraugoties uz globālo un iekšzemes apstākļu pasliktināšanos un procentu likmju pazemināšanos. Banku vērtējumi kopš 2024. gada vidus ir ievērojami palielinājušies, savukārt aktīvu kvalitāte līdz šim ir saglabājusies nemainīga, un ieņēmumus nenesošu aizdevumu īpatsvars kopumā ir stabils. Tajā pašā laikā starptautiskā vide ir kļuvusi nestabilāka. Globālā politikas nenoteiktība un nestabilie globālie finanšu apstākļi palielina aktīvu cenu korekciju risku un atjauno spiedienu uz likviditātes un valsts parāda vērtspapīru tirgiem. Gan bankām, gan nebanku finanšu starpniekiem (*NBFI*) ir būtiski riska darījumi ar nozarēm, kuras spēcīgi ietekmē norises tirdzniecībā, piemēram, tērauda un automobiļu ražošanas nozarēm. Likviditātes neatbilstības un augsts aizņemto līdzekļu īpatsvars galvenajās *NBFI* nozarēs ir svarīgi neaizsargātības avoti. Pieaugošā savstarpējā saistība starp bankām un *NBFI*, kā arī nozīmīgās saiknes ar citiem trešo valstu *NBFI* un tirgiem palielina sarežģītību un riska darījumus, kas pašlaik nav pietiekami pamanāmi un uzraudzīti. Komerciālā nekustamā īpašuma nozarē joprojām pastāv riski, kas ir cieši jāuzrauga. Uzmanība jāpievērš arī norisēm mājokļu tirgū, ņemot vērā to saikni ar banku aizdevumiem un privātā sektora parādsaistībām, kā arī ar investīcijām un saimniecisko darbību kopumā. Paaugstinātas ģeopolitiskās spriedzes apstākļos kiberriski kā galvenā darbības neaizsargātība joprojām kļūst arvien nozīmīgāki, tostarp

attiecībā uz bankām. Attiecībā uz finanšu sektoru pastāv arī riski, kas izriet no riska darījumiem, kuri saistīti ar klimatu un vidi. Ņemot vērā iepriekš minēto, finanšu stabilitātes aizsardzībai būs nepieciešama pastāvīga modrība, uz nākotni vērsta uzraudzība un pastiprināta noturība visos finanšu sistēmas segmentos, tostarp izmantojot atbilstošus drošības tīklus,

AR ŠO IESAKA eurozonas dalībvalstīm individuāli un kolektīvi Eurogrupas ietvaros laikposmā no 2026. līdz 2027. gadam veikt turpmāk minētos pasākumus.

(1) Lai aizsargātu fiskālo ilgtspēju, ievērot ieteikto neto izdevumu virzību, tostarp attiecīgā gadījumā pagaidu elastību, kas aizsardzības izdevumiem piešķirta ar valsts izņēmuma klauzulu. Tam būtu jānodrošina pienācīgi diferencēta fiskālā politika un 2026. gadā jāpanāk kopumā neitrāla fiskālā nostāja.

(2) Ievērojot ieteikto neto izdevumu virzību, īstenot vidēja termiņa fiskālās stratēģijas, kas ļauj nodrošināt nepieciešamos izdevumus, kuri saistīti ar aizsardzības spējām, stiprinot konkurētspēju un palielinot investīcijas stratēģiskajās prioritātēs. Pārskatīt valstu budžetu prioritātes un veikt pasākumus, ar kuriem uzlabo publisko ieņēmumu un izdevumu lietderību, efektivitāti, kvalitāti un struktūru, tostarp veicinot lielāku privātās apdrošināšanas izmantošanu pret zaudējumiem, kas rodas ar klimatu saistītu notikumu rezultātā.

(3) Novērst vājās vietas aizsardzības industrijā, lai nodrošinātu, ka saskaņā ar aizsardzības gatavības ceļvedi 2030 papildu publiskie izdevumi tiek pārvērsti savlaicīgās un efektīvās aizsardzības spējās. Veicināt aizsardzības ekipējuma tirgu ES mērogā; sekmēt tāda kopīga iepirkuma izveidi, kas palīdz uzlabot efektivitāti, sadarbspēju un mazina sadrumstalotību.

(4) Līdz 2026. gada 31. augustam pabeigt atveseļošanas un noturības plānu īstenošanu un turpmākajos gados atbalstīt investīciju finansēšanu, koordinējot valsts un ES finansējumu. Nodrošināt pieejamo ES līdzekļu apguvi, izmantojot iespējas, ko sniedz kohēzijas politikas vidusposma pārskatīšana.

(5) Veicināt darbaspēka prasmju pilnveidi un pārkvalifikāciju ar mērķi palielināt produktivitāti un inovācijas spēju un atbalstīt stratēģiskās nozares. Stiprināt izglītības un apmācības politiku, lai uzlabotu izglītības rezultātus, īpašu uzmanību pievēršot pamatprasmēm un digitālajām prasmēm, un nodrošināt prasmju profilu pieprasījuma un piedāvājuma labāku atbilstību. Novērst prasmju neatbilstību un lielās reģionālās atšķirības prasmju un cilvēkkapitāla dotāciju jomā. Veicināt darbvietu kvalitāti un vēl vairāk palielināt līdzdalību darba tirgū, tostarp attiecībā uz darba tirgū nepietiekami pārstāvētām grupām. Veikt pasākumus, kuri paredzēti, lai atvieglotu pārrobežu mobilitāti vienotajā tirgū un tādu pārvaldītu likumīgu migrāciju, kas notiek saistībā ar trešo valstu valstspiederīgo nodarbināšanu profesijās, kurās trūkst darbaspēka. Stiprināt nodarbinātības stimulus, pārvirzot nodokļu slogu prom no darbaspēka, tostarp ar mērķtiecīgām nodokļu un pabalstu sistēmu reformām. Rīkoties, lai apkarotu un samazinātu nabadzību, aizsargājot un stiprinot pienācīgas un ilgtspējīgas sociālās aizsardzības un iekļaušanas sistēmas, kā arī piekļuvi cenas ziņā pieejamiem un kvalitatīviem mājokļiem. Nodrošināt sociālo partneru efektīvu iesaisti politikas veidošanā un stiprināt sociālo dialogu. Nodrošināt sociālo partneru efektīvu iesaisti politikas veidošanā un stiprināt sociālo dialogu.

(6) Saskaņā ar valstu praksi un ievērojot sociālo partneru un sociālā dialoga lomu[13], stiprināt apstākļus, kas atbalsta ilgtspējīgu algu pieaugumu, jo īpaši personām ar zemiem un vidējiem ienākumiem, atbilstoši produktivitātes tendencēm, pienācīgi ņemot vērā inflācijas riskus un konkurētspējas atšķirības eurozonā.

(7) Piešķirt prioritāti publiskajām investīcijām un stimulēt privātās investīcijas, lai atbalstītu pētniecību un inovāciju, rūpniecības dekarbonizāciju, tīru enerģiju un digitālo pārkārtošanos, ekonomisko drošību un stratēģiskās atkarības mazināšanu vērtības ķēdēs. Veicināt resursu piešķiršanu nozarēm un tehnoloģijām ar augstu izaugsmes potenciālu un stiprināt inovācijas ekosistēmas, tostarp pastiprinot saiknes starp dažādiem dalībniekiem, piemēram, uzņēmumiem, universitātēm vai pētniecības iestādēm, kā arī attīstot riska kapitāla nozīmi jaunuzņēmumu un augošu uzņēmumu finansēšanā un paātrinot digitālo un tīro tehnoloģiju ieviešanu.

(8) Novērst iekšējos šķēršļus un regulējuma atšķirības valstu līmenī, kā arī atlikušos transponēšanas un atbilstības trūkumus, lai padziļinātu vienoto tirgu un uzlabotu uzņēmumu efektivitāti un spēju paplašināties.

(9) Veicināt regulējuma vienkāršošanu, apzinot un samazinot nevajadzīgu slogu un nodrošinot pārredzama un mērķorientēta regulējuma pieņemšanu, tostarp likumdošanas procesā efektīvi izmantojot apspriešanos ar sabiedrību un ieinteresētajām personām, kā arī tiesību aktu *ex post* izvērtējumus.

(10) Izveidot Eiropas uzkrājumu un investīciju savienību saskaņā ar Komisijas 2025. gada marta paziņojumu[14], veicinot konkurētspējīgu un labi funkcionējošu kapitāla tirgu un banku nozares, lai mobilizētu Eiropas uzkrājumus ilgtermiņa investīcijām, jo īpaši Eiropas ekonomikas nozarēs ar augstu izaugsmes potenciālu vai stratēģisku nozīmi. Novērst kapitāla tirgu sadrumstalotību un šķēršļus finanšu pakalpojumu pārrobežu sniegšanai un patēriņam, kā arī atšķirības valstu uzraudzības praksē, strauji virzoties uz priekšu ar gaidāmo tiesību aktu kopumu par kapitāla tirgu integrāciju un uzraudzību.

(11) Veikt pasākumus, kas paredzēti, lai īstenotu Komisijas 2025. gada ieteikumus par uzkrājumu un investīciju kontu pieejamības palielināšanu ar vienkāršotu un labvēlīgu nodokļu režīmu[15] (2025. gada septembris) un par pensiju infopaneļiem, pensiju izsekojamības sistēmām un automātisku reģistrāciju[16] (2025. gada novembris), kā arī ieteikumus, kas ietverti 2025. gada paziņojumā par ES finanšpratības stratēģiju[17] (2025. gada septembris).

(12) Veikt visus nepieciešamos pasākumus ar mērķi izveidot digitālo euro, veicināt inovāciju un konkurenci maksājumu tirgū un nodrošināt nepārtrauktu plašu piekļuvi centrālās bankas naudai un tās izmantojamību digitalizētā ekonomikā.

(13) Veicināt euro starptautisko nozīmi un sadarboties, lai vēl vairāk stiprinātu tā globālo pozīciju, tostarp novēršot neaizsargātību Eiropas finanšu infrastruktūrās.

---

13 Gatavojot 2026. gada rudens paketi, Komisija un Padome ir saņēmušas atsauksmes no Eiropas Arodbiedrību konfederācijas (*ETUC*) un darba devēju apvienībām. Sk. https://commission.europa.eu/publications/2026-european-semester-autumn-package_en.

14 COM(2025) 124 final.

15 C(2025) 6800 final.

16 C(2025) 9300 final.

17 COM(2025) 681 final.

(14) Uzraudzīt riskus attiecībā uz makrofinansiālo stabilitāti, tostarp tos, kas izriet no aktīvu kvalitātes, pārcenošanas dinamikas, ar klimatu un vidi saistītiem riska darījumiem un savstarpējām saiknēm starp bankām un nebankām galvenajos finanšu tirgos, kā arī no privātā finansējuma. Vajadzības gadījumā uzlabot nebanku finanšu starpniecības nozares regulatīvo un uzraudzības sistēmu, lai nodrošinātu, ka jaunie neaizsargātības faktori tiek efektīvi identificēti un pārvaldīti.

Strasbūrā,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs